

Briuselis, 2016 11 30  
SWD(2016) 419 final

PART 2/2

## **KOMISIJOS TARNYBŲ DARBINIS DOKUMENTAS**

### **POVEIKIO VERTINIMO SANTRAUKA**

#### **Bioenergijos tvarumas**

#### ***pridedamas prie***

**Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl skatinimo naudoti atsinaujinančių  
išteklių energiją (nauja redakcija), kuria iš dalies keičiama 2009 m. balandžio 23 d.  
Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/28/EB, pasiūlymo**

{COM(2016) 767 final}  
{SWD(2016) 416 final}  
{SWD(2016) 417 final}  
{SWD(2016) 418 final}

| Santraukos lentelė                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Bioenergijos tvarumo poveikio vertinimas                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |
| A. Būtinybė imtis veiksmų                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |
| <p><b>Kodėl? Kokia problema sprendžiama?</b></p> <p>Didesnė bioenergijos gamyba yra vienas iš esminių veiksmų, nuo kurio priklauso ES klimato srities ir energetikos tikslų įgyvendinimas, tačiau didesnis tokios energijos vartojimas šilumos ir elektros energijos sektoriuose problemiškas ir rizikingas. Viešos konsultacijos taip pat parodė, kad visuomenės nuomonė apie bioenergijos naudą ir riziką nevienareikšmė, todėl gali būti kliūtis investuoti į šį sektorių, ypač jei nėra patikimų valstybinės politikos pagrindų.</p> <p>Remdamasi suinteresuotųjų šalių atsakymais, tyrimais ir kitais moksliniais įrodymais, Komisijos tarnybos apibrėžė tris pagrindines problemas arba galimą riziką, susijusias su šilumos ir elektros energijos gamyba iš kietosios biomasės: <b>i)</b> bioenergijos rodikliai klimato apsaugos atžvilgiu, <b>ii)</b> poveikis aplinkai: biologinei įvairovei, dirvožemiui ir oro kokybei, <b>iii)</b> didesnio biomasės kiekio deginimas mažo efektyvumo įrenginiuose.</p> <p>Šiame poveikio vertinime pateikiama analizė papildoma poveikio vertinimą, pridedama prie pasiūlymo persvarstyti Atsinaujinančių išteklių energijos direktyvą, kuriame nagrinėjami konkretūs klausimai, susiję su biodegalų naudojimu transporto sektoriuje, teršalais, išmetamais dėl netiesioginio žemės naudojimo keitimo, ir pažangiųjų biodegalų kūrimu.</p> |
| <p><b>Ko siekiama šia iniciatyva?</b></p> <p>Pagrindinis iniciatyvos tikslas – užtikrinti tvarią bioenergijos gamybą ir naudojimą šilumai ir elektros energijai. Todėl siekiant spręsti minėtas problemas ir šalinti riziką būtini aiškūs politikos pagrindai, pagal kuriuos visi nauji veiksmai efektyviai papildytų esamas strategijas ir priemones, įgyvendinamas ES ir nacionaliniu lygmenimis.</p> <p>Siekiama, kad ši iniciatyva būtų naudinga klimato politikos, aplinkos apsaugos, našaus išteklių naudojimo ir vidaus rinkos veikimo atžvilgiais, o pagal ją įgyvendinami veiksmai būtų proporcingi problemų ir rizikos dydžiui. Įgyvendinant iniciatyvą, ypač skatinant i) ūkio augimą, darbo vietų kūrimą bei investicijas ir ii) ES pirmavimą atsinaujinančių išteklių energijos srityje, Komisijos tikslai turėtų būti pasiekti kompleksiskai.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
| <p><b>Kokia papildoma ES lygmens veiksmų nauda?</b></p> <p>Klimato kaitos švelninimo ir atsinaujinančių išteklių energijos tikslai nustatyti ES lygmeniu ir būtent atsinaujinančių išteklių energijos tikslas per pastarąjį dešimtmetį Europos Sąjungoje skatino didinti biomasės naudojimą energijos gamybai. Todėl ES lygmeniu būtina užtikrinti, kad bioenergijos vartojimas siekiant įgyvendinti atsinaujinančių išteklių energijos tikslus padėtų spręsti ir bendrus klimato kaitos uždavinius. Kai kurios su bioenergijos plėtra susijusios tvarumo problemos yra tarpvalstybinės, todėl jas veiksmingiau spręsti ES lygmeniu. Tai visų pirma pasakytina apie poveikį aplinkai, pavyzdžiui, klimato kaitą, biologinę įvairovę arba oro taršą. Rinkos paskatintas poveikis gali reikštis keliose valstybėse, pavyzdžiui, kelti klausimų apie konkurenciją dėl biomasės žaliavos.</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                |

| B. Sprendimai                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <p><b>Kokios su teisės aktų leidimu susijusios ir nesusijusios politikos galimybės apsvarstytos? Ar yra tinkamiausia politikos galimybė? Kodėl?</b></p> <p>Konsultuojantis ir nagrinėjant įrodymus išaiškėjo būtinybė rinktis iš šių alternatyvų:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- viena vertus, daug suinteresuotųjų šalių mano, kad būsimai bioenergijos, pakeisiančios iškastinį kurą, plėtrai trukdo visuomenės abejonės, ar tam tikrų rūšių biomasės naudojimas energijos gamybai naudingas aplinkai;</li> <li>- kita vertus, moksliniai įrodymai rodo, kad bendra biomasės naudojimo energijos gamybai įtaka išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekiui ir biologinei įvairovei priklauso nuo daugybės kintamųjų, todėl jos neįmanoma įvertinti arba užtikrinti bendrais nurodymais – tokia įtaka turi būti nagrinėjama kiekvienu konkrečiu atveju ir kiekviename objekte.</li> </ul> <p>Todėl ES lygmeniu neįmanoma patikimai atskirti tvarių ir netvarių bioenergijos išteklių šilumos ir elektros energijos sektoriams ir išaiškinti tokį skirtumą teisės aktuose. Vietoj to parengta viena ne reguliavimo ir keturios reguliavimo galimybės, kuriomis turėtų būti šalinamos pirmiau išvardytų problemų ir rizikos priežastys. Bazinė galimybė (1 galimybė) grindžiama sprendimų įtraukimu į kitus 2030 m. klimato ir energetikos politikos strategijos elementus ir kitas esamas strategijas. Pakankamai didelį poveikį šios strategijos duotų be papildomo specialaus reguliavimo, todėl ši galimybė yra efektyvi rezultatai ir administracinės naštos pusiausvyros atžvilgiu; vis dėlto joje nenumatyta jokių teisinių garantijų, jei veikla, sunkinanti problemas, būtų aktyvesnė, nei nustatyta modeliuose. Tai aktualu atsižvelgiant į neaiškią būsimą biomasės plėtrą, įskaitant prekybos pobūdį ir žaliavos</p> |

pasirinkimą. Kitose keturiuose politikos galimybėse pasiūlyta virtinė garantijų nuo nustatytos rizikos, tačiau konkrečią biomasės (biogeninės anglies) poveikio klimatui problemą išspręsti ypač sunku. Dėl šių aplinkybių Komisijos tarnybos negalėjo nustatyti politikos galimybės, kuri aiškiai būtų tinkamesnė už kitas.

#### **Kas kuriai galimybei pritaria?**

Konsultacijose su suinteresuotosiomis šalimis 35 % respondentų teigė, kad dabartinių ES ir nacionalinių priemonių visiškai užtenka iškeltoms problemoms spręsti, o 59 % paragino sukurti naują ES lygmens politikos priemonę. 2 galimybė, kurią pasirinkus tvarumo reikalavimai, dabar prilyginti Komisijos rekomendacijai, taptų oficialūs, negavo didesnio pritarimo. 3 galimybei pritarė keli bioenergijos gamintojai ir vartotojai, taip pat kelios valstybės narės. Energijos virsmo efektyvumo problemos sprendimui (4 galimybei) pritarė keli ne energetikos medienos pramonės sektoriai ir pilietinės visuomenės organizacijos. Pastaroji grupė taip pat labai pritarė bendrai bioenergijos ribai.

### **C. Tinkamiausios galimybės poveikis**

#### **Kokia tinkamiausios galimybės nauda (jei tokia yra, jei nėra – pagrindinių galimybių nauda)?**

Analizės duomenimis ir modeliuose prognozuojamomis sąlygomis, parengtų politikos galimybių poveikis išvardytoms problemoms spręsti būtų tik ribotas, kad ir teigiamas. Šios galimybės būtų veikiau garantijos, jei veikla, sunaikinti problemas, būtų aktyvesnė, nei parodyta modeliuose.

Bioenergija yra būtina, kad iki 2030 m. būtų pasiektas ES 27 % atsinaujinančių išteklių dalies energijos rūšių derinyje rodiklis, tačiau nežymiai didėjant bioenergijos daliai, palyginti su kitais atsinaujinančiais ištekliais, nežymiai mažės paskatos diegti naujausias technologijas. Jei būtų pasirinktos (1, 3, 4 ir 5) politikos galimybės, kuriose yra bioenergijos naudojimo suvaržymų, būtų netiesiogiai skatinama energetiką orientuoti į kitų atsinaujinančių išteklių energiją, todėl atsinaujinančių išteklių energijos sektoriuje būtų daugiau investuojama ir kuriama darbo vietų. Kadangi visų politikos galimybių išmatuojamas poveikis būsimam bioenergijos kiekiui ribotas, poveikis ūkio augimui ir darbo vietų kūrimui taip pat nedidelis.

#### **Kokios tinkamiausios galimybės sąnaudos (jei yra, kitaip – pagrindinių galimybių sąnaudos)?**

Nustačius teisinius reikalavimus, kaip numatyta 2–5 galimybėse, žemės ūkio biomasės gamintojams, miškų savininkams bei medienos vertės grandinės įmonėms ir bioenergijos įėjimams atsirastų papildomų administracinių išlaidų. Preliminariais duomenimis, susidarytų 63–150 mln. EUR vienkartinį išlaidų ir 31–51 mln. EUR periodinių metinių išlaidų (bendrai visiems veiklos vykdytojams). Šios papildomos išlaidos būtų veikliausiai perkeltos arba galutiniam vartotojui (jei nebūtų valstybės paramos), arba visai visuomenei (jei valstybės parama būtų teikiama), arba išlaidos būtų perkeltos abiem būdais. Kaip minėta, politikos galimybės duotų nedidelę ūkinę naudą, susijusią su nežymiai didesniu kitų atsinaujinančių išteklių energijos naudojimu.

#### **Koks bus poveikis verslui, mažosioms ir vidutinėms įmonėms (MVI), taip pat labai mažoms įmonėms?**

Bioenergijos gamybos ir vartojimo grandinėje yra daug MVĮ ir labai mažų įmonių, visų pirma, mažųjų miško savininkų ir nedidelių bioenergijos įrenginių. Tačiau poveikis pastariesiems priklausytų nuo minimalaus įrenginių dydžio, nuo kurio pradedamas taikyti tvarumo reikalavimas (1–5 MW, 5–10 MW, 10–20 MW arba daugiau kaip 20 MW). Apsvarstytos politikos galimybės paveiktų mažuosius miško savininkus, tačiau poveikis būtų mažesnis, jei būtų taikomi rizika grindžiami principai (3 galimybė).

#### **Ar nacionaliniams biudžetams ir administracijoms bus padarytas reikšmingas poveikis?**

Nacionalinės valdžios institucijos turėtų nedidelių išlaidų, susijusių su teisės aktų įgyvendinimu ir atitinkamomis ataskaitų teikimo, stebėjimo ir tikrinimo užduotimis. Prie šių išlaidų priskiriamos vienkartinės 60 000–200 000 EUR išlaidos ir periodinės metinės 400 000–1 000 000 EUR išlaidos.

#### **Ar bus kitoks reikšmingas poveikis?**

Ne.

### **D. Tolesni veiksmai**

#### **Kada politika bus peržiūrima?**

Politika bus reguliariai peržiūrima remiantis energetikos sąjungos valdymo pagrindais, ypač jei viso energijos gamybai naudojamo biomasės kiekio, biomasės rūšių, žaliavų rūšių bei jų geografinės kilmės ir galutinio naudojimo stebėjimas bus svarbus siekiant įvertinti poveikio vertinime išvardytų problemų ir rizikos raidą. Nenumatyta jokios konkrečios peržiūros nuostatos.